

Гэта усё, як паказала практыка, дае магчымасць паскорыць авалоданне рэжысёрскай прафесіі ў сучасным яе выглядзе і палепшыць якасць выхавання рэжысёра.

Агафонава Н.А.,
канд. мастацтвазнаўства,
выкладчык

ТЭАТРАЛІЗАЦЫЯ ТЭЛЕБАЧАННЯ ЯК МАСТАЦТВАЗНАЎЧАЯ ПРАБЛЕМА

Тэлебачанне здольна адлюстроўваць дынаміку рэчаіснасці ў бягучай плыні часу і прасторавым бязмежжы. Аднак тэлебачанне не капіруе літаральна жыццё, а інтэрпрэтуе яго падзеі і факты пры данамозе экранных сродкаў выразнасці. Прычым універсальна прырода ТБ дазваляе рэалізаваць вобразныя магчымасці ва ўсім спектры тэлепраграмы -- ад публіцыстычных да ігравых формаў. Такім чынам, ТБ перакладае жыццёвую рэчаіснасць на мову відовішча, выкарыстоўваючы для гэтага прыёмы тэатралізацыі.

Асноўнымі прыпыткамі тэатралізацыі з'яўляюцца візуалізацыя і пабудова дыскурсаў. Гэта значыць, што кожны аб'ект, які аказваецца перад тэлэкамерай, павінен іграць на публіку, г.зн. адчувае эфект артызацыі. Аднак адна здзяйсненца агульная мадэль тэатралізацыі відовішча: «Я -- у прапанаваных абставінах», дзе «Я» можа быць і рэальнай асобай, і выдуманым персанажам. Пры гэтым абавязкова распачынаецца дваццаціная ігра:

-- адкрытая ігра тэлэкамеры, якая пры данамозе ракурсаў, планаў, рытмічнай працягласці надае асобе статус экраннага героя;

-- схаваная ігра асобы ў тэлэкадры (гэта ігра можа быць неўсвядомленай, г.зн. схаванай для самога ўдзельніка; яна можа быць ім усвядомлена, але схавана для публікі, напрыклад фарміраваць імідж у гэтай маскіроўкі сапраўднага твару).

Менавіта асоба ў тэлэкадры стварае атмасферу тэлевідовішча, фарміруе архітэктоніку тэлэтворы, ўносіць тое (тып, характар, прывабнасць, гумар), што вызначае свосасоблівасць кожнай перадачы.

Тэлевізійнае асяроддзе тэатралізавана наскрозь. Прыкметы гэтага існуюць ужо ў тэлевізійнай праграме, адкуль глядач выбірае п'якты, адпаведныя яго інтарэсам. Назвы рубрык, іх дыктарская аб'ява з'яўляюцца першым узроўнем тэатралізацыі. Далей ігравыя формы і драматызаваныя сітуацыі пранізваюць кожную асобную перадачу -- ад тэлэрэкламы да грандыёзных «палітычных спектакляў». Дастаткова прыгадаць канец 80-х гг., калі збіраў аншлагі «палітычны тэатр» тэлебачання -- шматсерыйныя трансляцыі з'ездаў, сесій. Сваім драматычным папалам і разнастайнымі каларытнымі «персанажамі» гэтыя тэлевідовішчы захаплялі вялікую аўдыторыю гле-

дачоў. З 1991 г. зноў узрос прыярытэт мастацкіх форм тэлебачання.

Такім чынам, зменлівая рэчаіснасць (у тварах і дакументах) знаходзіць на тэлээкране сваё сінхроннае адлюстраванне -- тэатралізаванае жыццё. Ступень тэатралізацыі тэлевідовішча непасрэдна залежыць ад «інтэрвалу тоеснасці» паміж падзеяй і яе тэлевізійнай версіяй.

Марозова Л.І.,
ст. выкладчык

УПЛЫЎ ЭСТЭТЫЧНАЙ САМААДУКАЦЫІ НА АДАПТАЦЫЮ СТУДЭНТАЎ

З мэтай вызначэння ўзроўню эстэтычнага выхавання студэнтаў, яго ўплыву на адаптацыю да педагагічнага працэсу ВДУ было праведзена даследаванне сярод студэнтаў-першакурснікаў Беларускага ўніверсітэта культуры. Студэнтам было прапанавана адказаць на наступныя пытанні:

1. Якія справы, з Вашага пункту гледжання, ў найбольшай ступені садзейнічаюць згуртаванню Вашага калектыву?

2. Ці займаецеся вы самаадукацыяй у галіне культуры?

3. У якой меры вы пасяяваеце сачыць за падзеямі ў культурным жыцці?

4. Як часта Вы, у параўнанні з апошнімі годам перад паступленнем ва ўніверсітэт, навучаеце розныя культурныя мерапрыемствы?

5. Як часта Вы

слухаеце радыё,

глядзіце тэлепраграмы,

чытаеце газеты,

чытаеце мастацкую літаратуру?

6. Якую мэту Вы ставіце пры выбары кніг, наведванні тэатраў, выстаў, кінатэатраў?

7. Якую літаратуру Вы чытаеце?

Аналіз анкет дазволіў пацвердзіць гіпатэтычна вылучаны тэзіс аб тым, што ўдзел у праграмах мастацкай самадзейнасці з'яўляецца не толькі фактарам павышэння сацыяльнай актыўнасці, дапамагае падрыхтоўцы будучых сацыяльных педагогаў да творчай працы, але і садзейнічае сацыяльна-псіхалагічнай адаптацыі, таму што павышае магчымасці зносінаў з аднакурснікамі. 60% апытаных студэнтаў аднеслі мастацкую творчасць да аднаго з самых важных фактараў, якія садзейнічаюць згуртаванню студэнцкага калектыву.

Па ўзроўню эстэтычнай актыўнасці студэнты падзелены на тры групы. Да першай, найменш ініцыятыўнай у плане эстэтычнай самаадукацыі адносяцца 43% ад агульнай колькасці ўдзельнікаў эксперыменту; да другой, сярэдняй -- 34% і да трэцяй, самай актыўнай -- толькі 23%.